

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та менеджменту

Кафедра міжнародних економічних відносин та
європейської інтеграції

Силабус навчальної дисципліни “Методологія, організація та технологія наукових досліджень”

1. Профіль дисципліни

Освітньо-наукова програма «Менеджмент»	Освітній рівень – освітньо-науковий Галузь знань: D «Бізнес, адміністрування та право» Спеціальність: D3 «Менеджмент» Кількість кредитів – 4 Загальна кількість годин – 120 Рік підготовки - 1-й, семестр – 1-й Компонент освітньої програми: обов’язкова Цикл підготовки: професійний Мова викладання: українська
---	--

2. Інформація про викладача

Викладач (-і)	Зінчук Тетяна Олексіївна
Профайл викладача (-ів)	http://znau.edu.ua/л/екопоміки-та-менеджменту/about-zed/chief-zed
Контактна інформація	+38 (067) 1296339, zintshuk@gmail.com
Сторінка курсу в Moodle	http://m.polissiauniver.edu.ua/course/view.php?id=5839
Консультації	Онлайн консультація в Zoom , Viber щопонеділка з 15.00 до 18.00 год.

3. Анотація до дисципліни

Мета: формування у здобувачів компетентностей з використання наукових методологічних і методичних принципів в сфері наукової, творчої професійної діяльності, освоєння теоретичних основ та методів наукового пізнання для ефективного проведення наукових досліджень, спрямованих на подальше удосконалення економічної науки і практики.

Завдання: постійне оновлення теоретичних знань, збільшення обсягів наукової та науково-технічної інформації, розвиток здібностей до самостійної наукової творчої роботи, освоєння філософських та методологічних засад наукового пізнання та основних етапів науково-дослідних робіт, володіння методами і методологією теоретичних досліджень, вибір напрямку наукового дослідження, здійснення процесу пошуку, накопичення, обробки та оформлення результатів експериментальних наукових досліджень.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів таких компетентностей:

а) загальних (ЗК):

ЗК03. Здатність працювати в міжнародному контексті;

б) спеціальних/фахових (СК/ФК):

СК01. Здатність виконувати оригінальні дослідження, досягати наукових результатів, які створюють нові знання у менеджменті і дотичних до нього міждисциплінарних напрямках.

Програмні результати навчання (РН):

РН05. Глибоко розуміти загальні принципи та методи управлінських наук, а також методологію наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях у сфері менеджменту та у викладацькій практиці.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен знати:

- економічні закони, категорії та поняття;
- методи наукових досліджень;
- принципи наукових досліджень;
- методологічні засади наукової тематики;
- систему зв'язків між науковими методами;

вміти:

- обґрунтувати зростання ролі науки як продуктивної сили розвитку суспільства;
- використовувати методи наукових досліджень на основі об'єктивних економічних законів;
- методологічно обґрунтувати тему науково дослідження: мету, завдання, гіпотезу, об'єкт, предмет дослідження;
- сформулювати наукову новизну дослідження та забезпечити її достовірність за допомогою доказової бази;
- оформити результати впровадження наукового дослідження та визначити їх соціально-економічну ефективність;
- скласти наукову доповідь, підготувати статтю, тези за наслідками наукових досліджень.

4. Організація навчання

4.1. Обсяг дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин	
	Денна	Заочна
Лекції	20	
Практичні / лабораторні	20	
Самостійна робота	80	

4.2. Зміст початкової дисципліни

№ з/п	Тема	Структура курсу	Кількість годин	
			денна форма	заочна форма
1	T1	Сутність наукового пізнання. Наука як система знань. Питання 1. Предмет і сутність науки як сфери людської діяльності. Питання 2. Понятійний та категоріальний апарати, зміст та класифікація наук. Питання 3. Організація наукової діяльності в Україні.	16	
2	T2	Системний підхід при вивченні економічних явищ і процесів. Питання 1. Історичні основи виникнення теорії систем. Поняття системи. Питання 2. Сутність та принципи системного підходу. Питання 3. Системний аналіз економічних систем.	16	

3	T3	Планування та етапи проведення економічних досліджень. Питання 1. 1. Науково-економічні дослідження, їх особливість та завдання. Питання 2. Вибір теми та реалізація дослідження.. Питання 3. Процес висунення гіпотези щодо проведення наукового дослідження. Питання 4. 4. Етапи проведення наукового дослідження. Питання 5. Система економічних показників.	14	
4	T4	Основи методології та наукових досліджень. Питання 1. Об'єктивна необхідність наукових досліджень на сучасному етапі розвитку економіки Питання 2. Виникнення економічної теорії та основні етапи розвитку. Сучасні напрямки і школи економічної теорії. Питання 3. Види і класифікація економічних наук. Питання 4. Загальні проблеми розвитку економічної науки на сучасному етапі. Питання 5. Методи економічного дослідження. Питання 6. Встановлення зв'язку між економічною наукою та економічною ідеологією.	16	
5	T5	Історичний, статистико-економічний, монографічний методи наукового дослідження. Питання 1. Необхідність пізнання економічних явищ. Питання 2. Загальна класифікація методів економічного дослідження.. Питання 3. Характеристика всезагальних методів.	14	
6	T6	Експериментальний, розрахунково-конструктивний, балансовий, абстрактно-логічний методи наукового дослідження. Питання 1. Наукове пізнання. Рівні наукового пізнання. Питання 2. Методи емпіричного економічного дослідження та їх аналіз. Питання 3. Специфічні методи економічних досліджень.	14	
7	T7	Математичний метод в економічному дослідженні. Питання 1. Формалізація та математизація. Впровадження математичного методу в економічну науку. Питання 2. Використання математичних методів у дослідженнях. Питання 3. Сутність, завдання та цілі економетрики.	14	
8	T8	Методи прогнозування в науковому дослідженні. Питання 1. Завдання і принципи прогнозування Питання 2. Методи науково-технічного прогнозування: 2.1. Класифікація методів прогнозування. 2.2. Екстраполяційні методи прогнозування. 2.3. Статистичні методи. 2.4. Експертні методи. Питання 3. Класифікації економічних прогнозів.	16	
Разом:			120	

4.3. Форми контролю та методи оцінювання

Періодичний контроль (контрольна робота за змістовним модулем) здійснюється у формі письмових тестових завдань після завершення вивчення навчального матеріалу кожного змістовного модуля.

Підсумковий контроль у формі заліку проводиться для всіх без винятку здобувачів вищої освіти (незалежно від сумарної кількості балів, отриманих за результатами поточного та періодичного контролю за семестр). До підсумкового контролю з навчальної дисципліни допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі види індивідуальних завдань та обов'язкових робіт, передбачених робочою програмою. Максимальна кількість балів за підсумковий контроль становить 20 балів. Підсумковий контроль проводиться у формі письмових відповідей на теоретичні питання.

Загальна підсумкова оцінка (сума балів) з навчальної дисципліни, складається з оцінки поточного та періодичного контролю результатів навчання впродовж семестру та оцінки результатів навчання при проведенні контрольних заходів під час підсумкового контролю. Максимальну кількість балів за поточний та періодичний контроль і під час підсумкового контролю визначає викладач, про що вказує у робочій програмі навчальної дисципліни.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Поточний та періодичний контроль								Індивідуальне самостійне завдання	Підсумковий контроль (залік)	Сума балів
ЗМ 1				ЗМ 2						
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8			
5	5	5	5	5	5	5	5			
Контрольна робота за ЗМ 1 – 10				Контрольна робота за ЗМ 2 – 10				10	40	100

5. Політики дисципліни

Політика щодо дедлайнів та перескладання.

Завдання, передбачені робочою програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Ліквідація заборгованості відбувається протягом одного тижня після встановленого терміну із наступним зниженням оцінки на 10%. Здобувачам надається право підвищувати свій рейтинг лише під час складання іспитів (підсумкового оцінювання) за графіком екзаменаційної сесії.

Політика щодо академічної доброчесності.

Всі види письмових робіт перевіряються на наявність вихідних даних щодо джерел використаної інформації і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями не більше 20%. Списування під час модульних робіт та екзамену заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час онлайн тестування (наприклад, тестування за допомогою Google-form).

Політика щодо відвідування.

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за активність участі на яких нараховуються бали. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування тощо) навчання може відбуватись в онлайн формі за погодженням із гарантом ОП.

Самостійна робота.

Передбачено додаткове теоретичне вивчення питань відповідно до тем лекційних занять, які не увійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті стисло, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання домашніх навчально-дослідних завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу.

6. Література необхідна для вивчення навчальної дисципліни

Основна

1. Антошкіна Л. І., Стеченко Д. М. Методологія економічних досліджень: підручник. Київ: Знання, 2015. 311 с.

2. Бориченко К. В., Гудзь А. О., Панфілов О. Є. Методологія та організація наукових досліджень : навч. - метод. посіб. Одеса: Фенікс, 2022. 48 с.
<https://doi.org/10.32837/11300.22511>.
3. Гуторов О. І. Методологія та організація наукових досліджень: посібник. Харків: ХНАУ, 2017. 57 с. URL: <http://dspace.knau.kharkov.ua/jspui/bitstream/123456789/577/1/Методологія%20та%20організація%20наукови%20досліджень.%20Посібник.pdf>
4. Гальченко С.І., Силка О. З. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посібник. Черкаси: АММО, 2015. 93 с.
5. Дранус Л. С., Стоян О. Ю. Методичні рекомендації з дисципліни «Методологія наукових досліджень» для студентів спец. 073 «Менеджмент»: методичні рекомендації. Миколаїв: Вид-во ЧНУ ім. Петра Могили, 2021. 48 с.
6. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків: Право, 2019. 368 с.
7. Данильян О. Г., Дзьобань О. П. Методологія наукових досліджень: 2-ге вид., переоробл. і доповн. - Харків: Право, 2023. 488 с.
8. Дзьобань О. П. Методологія, організація та технологія наукових досліджень: навч. посіб. для аспірантів. ДНУ «Ін-т інформації, безпеки і права Нац. академії прав. наук України». Київ, Одеса: Фенікс, 2025. 284 с.
9. Євтушенко М., Хижняк М. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. Київ: ЦУЛ, 2019. 350 с.
10. Зарицька Н. Методологія наукових досліджень як необхідний елемент інтелектуального економічного потенціалу сучасних науковців. Економіка та суспільство. 2023. № 52. <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-25>
11. Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень. Київ: ЦУЛ, 2019. 352 с.
12. Конопельник О. І., Фтомин Н. Є. Основи наукових досліджень: навч.-метод. посіб. / за заг. ред. Я. М. Чернодольського. Львів: ЛНУ ім. Івана Франка, 2025. 200 с.
13. Корягін М. В., Чік М. Ю. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Алерта, 2019, 492 с.
14. Медвідь В. Ю. Данько Ю. І., Коблянська І. І. Методологія та організація наукових досліджень (у структурно-логічних схемах і таблицях): навч. посіб. Суми: СНАУ, 2020. 220 с. URL: https://agro.snau.edu.ua/wpcontent/uploads/2020/11/20201113_100711.pdf
15. Методологічне та інструментальне забезпечення наукових досліджень: навч. посіб. / В. Г. Бодров та ін.; Ун-т держав. фіскал. служби України; за заг. ред. О. А. Шевчука. Ірпінь: ВПЦ УДФСУ, 2020. 324 с.
16. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. за ред. В. П. Горина. Тернопіль: ФОП Осадца Ю. В., 2023. 170 с.
17. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посіб. / І. С. Добронравова та ін.; за ред. І. С. Добронравової (ч.1), О. В. Руденко (ч.2). Київ: ВПЦ «Київський університет», 2018. 607 с. URL: <http://www.philsci.univ.kiev.ua/biblio/Methodol.pdf>
18. Нікіфоров П.О. Морально-етичний дискурс в економічних дослідженнях як об'єктивна вимога розвитку науки. Економічний та управлінський потенціал соціалізації економіки: монографія / за ред. З. І. Галушка. Чернівці: Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича, 2020. С.106-112.
19. Основи організації наукових досліджень в туризмознавстві: підручник / В. В. Тарасова та ін. Житомир: ЖНАЕУ, 2018. 456 с.
20. Руденко В.М., Руденко Н.М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Конкор, 2025. 228 с.
21. Штанько В. І. Філософія і методологія науки: підручник для аспірантів всіх спеціальностей. Харків: ХНУРЕ, 2017. 180 с. URL: <https://openarchive.nure.ua/items/8dbc1f7e-6c9b-42ec-b23c-0e07d18a969c>

Допоміжна

1. Астрелін І. М., Косогіна І. В., Кирій С. О. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. для підготовки докторів філософії спеціальностей 161 Хімічні технологія та біоінженерія, 162 Біотехнології та біоінженерія, 163 Біомедична інженерія. КПІ ім. Ігоря Сікорського. Київ: КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. 121 с.
2. Бабух І. Б. Актуальність та специфіка сучасної методології наукових досліджень. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2023. №3 (318), С. 291-294.
3. Веклич О. Концептуальна модель платежів за екосистемні блага: науковий пошук нових інструментів екологічної компенсації у повоєнний період. *Економіка України*. 2023. №66(3 (736)). С. 73–90. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.03.073>
4. Геєць В. До питання теорії і практики політики соціальної якості в повоєнній Україні. *Економіка України*. 2023. №66(4 (737)). С. 3–22. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.04.003>
5. Дударев І. М., Кузьмін О.В. Практикум з методології наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Олді+, 2023. 278 с.
6. Зінчук Т.О., Ткачук О.В. Концептуальний підхід до формування експортно-імпоротної кон'юнктури ринку лікарсько-рослинної сировини. *Агросвіт*. 2024. № 18. С. 29-38. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/4563/4601>
7. Зінчук Т. О., Абрамова І. В. Концептуалізація сталості територіальних громад (на прикладі декомпозиційної моделі). *Економічні горизонти*. 2023. № 4(26). С. 57-65. DOI: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.4\(26\).2023.291790](https://doi.org/10.31499/2616-5236.4(26).2023.291790).
8. Зінчук Т., Потапенко Р. Формування адаптивної моделі управління ринком агротехніки: теоретико-методологічні засади. *Агросвіт*. 2025. № 17. С. 68-76. DOI: <https://doi.org/10.32702/2306-6792.2025.17>
9. Кошелєв О. Проведення ділових ігор при вивченні курсу: Основи наукових досліджень. *Молодь і ринок*. 2014. № 11. С. 44-49. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Mir_2014_11_11
10. Культенко В. П., Радовільська О. О. Особливості методології наукового пізнання. *Гілея: науковий вісник*. 2020. №152. С.188-190.
11. Мажара Г. Музалевська А. Моделювання фінансової стійкості підприємства на основі баз даних відкритих джерел за допомогою методів application programming interface і python. *Економіка України*. 2024. №67(5(750)). С. 68–77. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.05.068>
12. Мокій А., Небрат В., Король М., Флейчук М. Трансформаційні процеси в Україні в повоєнний період: міждисциплінарні оцінки. *Економіка України*. 2023. № 66(1(734)). С. 74–88. <https://nasu-periodicals.org.ua/index.php/economyukr/article/view/2023-01-5>
13. Никифорок О.І., Ляшенко О.Ф. Підходи до оптимізації процедур аналізу регуляторного впливу: світовий досвід та реалії України. *Економіка і прогнозування*. 2021. №1. С. 71-87.
14. Нікіфоров П., Бабух І. Методологія наукових досліджень як особлива галузь економічної науки: сучасне розуміння та нові підходи. *Mechanism of an Economic Regulation*. 2023. № 3 (101). С. 73-77. URL: <https://doi.org/10.32782/mer.2023.101.11>
15. Підходи до класового аналізу / за ред. Е. О. Райта; переклад з англ. О. Симончук. Київ: Інститут соціології НАН України. Київ, 2019. 287 с.
16. Попадинець Н., Олексюк Г. Інструменти смарт-економіки: теоретичний і практичний підходи. *Економіка України*. 2024. №67(12 (757)). С. 67–84. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.12.067>
17. Тарасевич В. До теоретичного розуміння смарт-економіки. *Економіка України*. 2024. №67(10 (755)). С. 92–112. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.10.092>

18. Тарасевич В. Діяльнісна знаннево-інформаційна теорія цінності: концептуальна і чуттєво-емоційна теоретичні моделі. Економіка України. 2024. № 67(2(747)). С. 32–46. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2024.02.032>
19. Хаустов В. Бренди у сфері інтелектуальної власності. Економіка України. 2023. № 66(5(738)). С. 3–22. <https://doi.org/10.15407/economyukr.2023.05.003>

Електронні інформаційні ресурси

1. Eurostat. URL: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home>
2. Faostat URL: <https://www.fao.org/home/en/>
3. MANAGEMENT. COM. UA. URL: <https://www.management.com.ua/?lang=rus>
4. Trade Map. URL: <https://www.trademap.org/Index.aspx>
5. Академічний словник української мови. URL: <http://sum.in.ua/s/ghlosarij>
6. Державна служба статистики України. URL: <https://ukrstat.gov.ua/>
7. Державне агентство лісових ресурсів України. URL: <https://forest.gov.ua/>
8. Еразмус+ - Програма Європейського Союзу у сфері освіти, професійної підготовки, молоді та спорту. URL: <https://erasmusplus.org.ua>
9. Екодія. URL: <https://ecoaction.org.ua/>
10. Інституційний репозитарій Поліського національного університету (наукові статті, автореферати дисертацій та дисертації, навчальні матеріали, студентські роботи, матеріали конференцій, патенти, комп'ютерні програми, статистичні матеріали, навчальні об'єкти, наукові звіти). URL: <http://ir.polissiauniver.edu.ua/>
11. Національний фонд досліджень України. URL: <https://nrfu.org.ua/>
12. Офіс Горизонт Європа в Україні URL: <https://horizon-europe.org.ua/uk/home/>
13. Сайт кафедри міжнародних економічних відносин та європейської інтеграції <http://www.ktms.znau.edu.ua>
14. Урядовий портал URL: <https://www.kmu.gov.ua/>

Викладач _____ _____ Тетяна ЗІНЧУК

Гарант освітньо-наукової програми _____ _____ Ірина КРАВЧУК

Завідувач кафедри _____ _____ Тетяна ЗІНЧУК